

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pismissim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.688.

O državotvornosti.

Glavni adut strank »nacionalnega«
bloka je, da so one edine državotvor-
ne stranke, vse druge pa več ali manj
protidržavne. In ker razpolaga »na-
cionalni« blok z mogočnim tiskom in
uživa vso naklonjenost vladnega apa-
rata, se najde tudi mnogo idealistov, ki
v državotvornost »nacionalnega« blo-
ka prisegajo. Pa poglejmo, v koliko
je ta prisega upravičena.

Po našem skromnem mnenju je
državotvoren tisti, ki ustvarja nova
dobra, da napreduje država gospodar-
sko in s tem tudi kulturno. Zato pravi-
mo, da je najbolj državotvoren ele-
ment v Jugoslaviji — kmet. On nam
je ustvaril aktivno trgovinsko bilanco,
on je ubil nezadovoljstvo, ker je dal
dovolj hrane in on daje državi ono
silo, da napredujemo tudi pri najslab-
ši politiki in prav neidealni upravi. In
poleg kmetiča moramo imenovati vse
naše druge gospodarske sloje, ki so
dvignili našo industrijo ter obrt. Kje
bi bila naša država, da niso ravno go-
spodarski sloji poskrbeli, da je mogla
država dobiti dovoljno davčnih sred-
stev! Naš kmet in naši gospodarski
krogi so naš prvi državotvoren ele-
ment, zakaj ravno ti so ustvarili tla za
konsolidacijo države. Sele daleč za
njimi pridejo kot državotvoren ele-
ment v poštev stranke in vrhu vsega
še v prav minimalni meri. Zato more-
mo o državotvornosti strank govoriti
le v silno relativni meri.

Tudi za stranke velja, da so državo-
tvorne le one, ki so ustvarile nove
dobre. Če je vidna državotvornost
gospodarskih krogov v doseženih šte-
vilkah našega gospodarstva, potem je
vidna državotvornost strank v izgla-
sovanih zakonih.

Bilanca, ki se nam v tem oziru nudi,
je gotovo vse prej ko razveseljiva. Iz-
vedeno ni niti izenačenje davkov, po-
grešamo celo kopo najnujnejših za-
konov, (samo vladni delovni program
jih našteva okoli 20), nimamo niti
enotnega prosvetnega zakona in te-
kom šestih let smo komaj rešili usta-
vo, pač več ali manj rečnih proraču-
nov ter nekaj drugih zakonov, ki pa
naš skoraj bolj teže ko dvigajo. Bilan-
ca je torej tako žalostna, da bi storile
vse stranke pametno in modro, če bi
se debati o državotvornosti izognile
kar na kilometre daleč.

Državotvornost strank pa moremo
presojeti z enega stališča: Kako je
znala kaka stranka agitirati za drža-
vo, kako je pridobivala med narodom
simpatije za državo. V tem oziru pa
je bilanca ravno strank »nacionalne-
ga« bloka še prav posebno žalostna.

Ob prevratu je bilo vse navdušeno
za Jugoslavijo. Da je bilo to navduše-
nje zaigrano, je krivda strank. Izgo-
vor na razmere samo zmanjša krivdo,
nikakor pa je ne uničuje. Zakaj stran-
ke so imele vso oblast naroda v rokah
in njih dolžnost je bila, da se vlada
tako, da ne izhlapi narodno navduše-
nje. Toda stranke te svoje naloge ni-
so razumele in do zadnjega časa je
padalo navdušenje stalno in hrvaško-
srbski spor se je stalno večal, dokler
ni dosegel lani svojega viška.

Sele tedaj se opaža obrat na bolje
in da se je to doseglo, je zasluga onih,
ki so postavili tezo o narodnem spo-
razumu in jo kljub vsem nasprotstvom
ravno od strani strank »nacionalnega«
bloka tudi uveljavili.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 27. februarja. Sinoči se je
vršila seja ministrskega sveta, na ka-
teri so v glavnem razpravljali o po-
edinih resorih. Mnogo se je razpravi-
ljalo tudi o konzorciju na Reki. Naši
delegaciji so bile dane instrukcije za
pogajanja z Italijo z naročilom, da od-
bije vsako obliko konzorcija ali slične
ustanove na Reki. Naši primorski kra-
ji imajo polno zaščito v vsakem po-
gledu. Vsi led tega sklepa je propadel
predlog zunanjega ministra, po kate-
rem bi se imel na Reki ustvariti nek
arazma, ki bi bil v stvari isto, ko
stara italijanska želja po konzorciju.
Seja se je dalje bavila tudi s političnim
položajem. Razpravljalo se je tudi o
tem, kako bi se preprečila abstinenca
opozicije. Vendar ni bilo v tem smi-
slu tozadevno sklenjeno ničesar defi-
nitivnega. Na seji je Ninčić poročal o
zunanji situaciji, o odnošajih napram
sosednjim državam in o dogodkih v
Bolgariji. Srskič je pooblaščen, da ta-

koj izroči v tisk načrt novega tiskov-
nega zakona. Ministrski svet je skle-
nil, da se 1. marca sestavi posebna ko-
misija, ki naj bi prevzela od grške
vlade Solunsko cono in v katero bodo
vstopili delegati poštnega, zunanjega
in finančnega ministrstva. Notranji
minister je poročal o spopadu med
sodno in upravno oblastjo povodom
internacije Mačka in tovarišev. Dolo-
čene so bile tudi plače naših poslani-
kov v inozemstvu. Poslanika v Lon-
donu in Washingtonu imata 1800 do-
larjev mesečne plače, poslanik v Pa-
rizu 1700 dol., v Rimu, Bernu in Berli-
nu po 1000 dolarjev, v Tirani in Ma-
dridu po 800 dolarjev, vsi ostali pa po
650 dolarjev mesečno. Regulirane so
tudi plače ostalih uslužbencev. Reše-
no je tudi vprašanje likvidacije po-
krajinske uprave v Zagrebu, ki bo iz-
vršena 1. marca. S tem bodo prešle
vse agende na velikega župana.

Pogajanja z Grčijo ugodno zaključena.

Pariz, 27. februarja. Pogajanja med
jugoslovansko in grško vlado so kon-
čana in sklenjena je pogodba o defen-
zivni zvezi, ki je naperjena v prvi vrsti
proti Turčiji. Končana je tudi trgovin-
ska pogodba Jugoslavija dobi solun-
sko cono in železniške zveze, ki veže-
jo Solun z Djevdjelijo. Grška vlada,
ki si je osigurala podporo Jugoslavi-
je, je poslala domov več letnikov re-
zervistov, ki so bili dve leti mobilizi-
rani.

Rim, 27. februarja. Jugoslovansko-
grški sporazum je zelo vznemiril ita-
lijanski tisk, ki meni, da je s tem
oslabljen italijanski vpliv na balkan-
ski polotok. Zlasti pa vznemirjajo Ita-
lijane razmere v Albaniji, kjer se mu-
di te dni angleški poslanik kot zastop-
nik Anglo-persian Oil Company. Alba-
nija je sedaj središče dalekosežnih
intrig, ki so usmerjene proti Italiji.
Novinstvo poziva italijansko vlado,
da podvzame potrebne korake, da se
zaščiti ugled in prestiž Italije.

SESTANEK MALE ANTANTE.

Beograd, 27. februarja. Sestanek
male antante se bo vršil med 20. in
25. marcem v Bukarešti. Program še
ni znan. Med Beogradom, Prago in
Bukarešto se še vedno vodijo razna
pogajanja.

OBISKI DIPLOMATOV.

Beograd, 27. februarja. G. Lazare-
vića je posetil bolgarski poslanik Va-
karevski radi sestave posebne komi-
sije, ki bi imela nalogo preiskati ob-
mejne incidente. G. Markovića so po-
sutili predsednik madžarske delegaci-
je g. Wodianer, nuncij Pelegrinetti,
dalje ameriški in nemški poslanik.

In par dejstev naj služi mesto argu-
mentacije. Pribičevićeva teza je stal-
no večala nasprotje Hrvatov in konč-
no pritirala stvar tako daleč, da so
Hrvatje odšli iz skupščine in izjavlja-
li, da priznavajo samo hrvaški sabor.

Davidovičeva teza pa je nasprotno
privedla zopet Hrvate nazaj v skup-
ščino in na parlamentarno polje. In
ravno te dni zaznamuje Davidovičeva
teza nov uspeh. Hrvatski zastopniki se
prijenljajo izjavljati za monarhijo po
angleškem vzorcu in republika stopa
v ozadje. Obenem pa zapuščajo Hrvat-
ti tudi ozko hrvaško stališče in se
vračajo nazaj na pravo jugoslovansko
stališče.

Pribičevićeva teza je Hrvate pognala
v skrajno opozicijo. Davidoviče-
va jih je privedla nazaj na pot zadr-
žavnega dela.

Kdo od obeh je torej državotvoren,

JUGOSLOVENSKO - MADŽARSKA POGAJANJA.

Beograd, 25. februarja. Šef mad-
žarske delegacije Wodianer se je
vrnil iz Budimpešte v Beograd in se
sestal s šefom naše delegacije dr.
Peričem, da sta določila program za
daljnje delo. Z Wodianerjem so do-
speli v Beograd tudi novi madžarski
eksperti.

TISKOVNI ZAKON DOBIL PRED- SANKCIJO.

Beograd, 27. februarja. Včerajšnji
dan je potekel brez vsakih važnih do-
godkov. Šefi opozicije so se razšli.
Včeraj je dobil tiskovni zakon svojo
pedsankcijo.

katera politika je torej državotvorna?

Odgovor je jasan in podkrepljen s
potekom naše šestletne svobodne zgo-
dovine. Zato pa je tudi jasno, katera
politika da bo zmagala. Politika, ki
združuje je močnejša od one, ki loči
in ker Pribičevićeva politika loči, za-
to bo podlegla Davidovičevi.

To je zakon zgodovine, ki so ga po-
trdile volitve in 300.000 glasov večine,
ki jih ima opozicija, so več, ko 11 gla-
sov večine, s katerimi razpolaga
vlada.

Naš narod dela in zato je državo-
tvoren. Iz tega vzroka pa je glasoval
tudi za one, ki združujejo, ki so drža-
votvorni. To so volitve potrdile.

In zato je adut »nacionalnega« blo-
ka o njegovi državotvornosti tako sla-
boten, da igra prav tisto vlogo kakor
v brezadutni igri adut prejšnje par-
tije.

SDS. zahteva notra- njega ministra.

Beograd, 27. februarja. Pašić in Pri-
bičević sta imela včeraj daljšo konfe-
renco. Pravijo, da sedaj samostojni
demokrati nastopajo nekoliko sigur-
nejše in zahtevajo za sebe notranje
ministrstvo. Radikali pa niso pri volji
ugoditi željam samostojnih demo-
kratov.

PRIHOD RUMUNSKÉ KRALJICE.

Beograd, 27. februarja. Včeraj je
prispela v Beograd rumunska kraljica
Marija, katero je pričakovala naša
kraljica v Novem Sadu. V Beogradu
so rumunsko kraljico pričakovali Nje-
govo Veličanstvo kralj, Pašić, nekoli-
ko ministrov in dvorno osobe. Danes
popoldne bo v dvoru prirejena čajanka,
na katero so pozvane mnoge politi-
čne osebnosti. Med drugimi je
pozvan v dvor od demokratov g. Mi-
lan Grol.

VENDAR ENKRAT!

Beograd, 27. februarja. Prometno
ministrstvo je izdalo naredbo, po ka-
teri se dovoljuje 30% popusta za pre-
voz blaga na progi Bubnjarci—Karlo-
vac—Sušak in nazaj. To velja v glav-
nem za blago, ki pride iz Slovenije od-
nosno za blago, ki transitira skozi Slo-
venijo. Prometno ministrstvo je izda-
lo naredbo radi tega, da bi se obrnil
promet blaga, ki je namenjeno za Re-
ko, na Sušak in bi se tako zmanjšal
promet na Reko preko zasadenega
ozemlja.

JUSTIFIKACIJA ČARUGE IZVRŠENA.

Osijek, 27. februarja. Za današnje
justifikacijo Čaruge in Prpića vlada
veliko zanimanje. Razprodanih je
okoli 1000 vstopnic. Čaruga je po raz-
glasitvi obsodbe cinično odbil vsako
željo in je venomer gledal ženske na
galeriji. Nato je Čaruga sprejel sveče-
nika, ki ga je pričel pripravljati na
zadnje pot. Danes zjutraj je bila izvr-
šena smrtna obsodba.

SEJA MUSLIMANOV.

Sarajevo, 27. februarja. Po povrat-
ku dr. Hrasnice je bil sklican poslan-
ski klub muslimanske organizacije na
sejo, na kateri bo dal direktive za-
stopnikom muslimanov za daljnje na-
stopanje v opoziciji in skupščini.

NOVI ZBOROVALNI ZAKON.

Beograd, 27. februarja. V prihod-
njih dneh bo posebni komitet mini-
strov razpravljaj o načrtu zakona o
zbiorih in društvih. Zakonski načrt bo
predložen narodni skupščini.

NOVA POSLANIŠTVA.

Beograd, 26. februarja. V prihod-
njih dneh namerava vlada otvoriti
nova poslaništva v Tokiju, Kopenha-
genu, Stockholmu in Haagu.

NEMSKA DRŽAVNA BANKA ZNI- ZALA OBRETNOST MERO.

Berlin, 27. februarja. Državna ban-
ka je znižala diskont od 10% na 9%
za monice, za lombard pa od 12% na
11%.

Novi tiskovni zakon.

Minister za izenačenje zakonov je sprejel novinarje in jim izročil sledeči ekspezo o novem tiskovnem zakonu.

»Ta zakonski načrt bo izglasovan po skrajšanem postopku, ker se z njim izenači tiskovni zakon po vsej državi. Načrt je zgrajen na načelih, kakor ga predpisuje ustava, ki pravi, da je tisk svoboden.

Z nobenimi privatnimi naredbami se ne sme preprečiti svobodno izražanje misli potiskom. Predvidena cenzura je dovoljena le v slučaju vojne ali mobilizacije. Način te cenzure se določa potom zakona.

V zanižu člana 13. ustave se more prepovedati list, če vsebuje razžaljenje vladarja ali člana vladarske rodbine, tujih vladarjev, narodne skupščine, ali če poziva k revoluciji in nasilni spremembi zakonov ali družabnega reda. O vsem tem odločajo redna sodišča. Po čl. 138. ustave pa je dovoljena tudi prepoved izhajanja lista, če se z njim izziva k plemenski ali verski mržnji.

Po ustavi je dalje določena odgovornost za urednika, izdajatelja, tiskarja in prodajalca.

Na podlagi teh načel je sestavljen novi načrt. Novo izhajanje listov se ne more prepovedati in zadostuje prijava lista policiji. To samo vsled evidence listov.

Kot urednik se smatra, kdor faktično list urejuje. Urednik ne more biti narodni poslanec, niti kdor je v preiskovalnem zaporu ali kaznovan vsled zločina.

Zakon dalje štiti avtorsko pravo. Tuji listi smejo prihajati v državo, če se niso pregršili določbam čl. 13 in 138 ustave.

Prepoved po čl. 13. vrši prva kompetentna oblast, njeno prepoved pa mora v 24 urah potrditi sodišče. Pritožba proti prepovedi je dovoljena.

Urednik mora objaviti vsak uradni popravek, ki ni dvakrat večji od zadevne notice ali članka. Tudi popravek privatnikov mora tist natisniti in sicer po dveh dneh, ko je urednik prejel popravek. Popravek mora biti natisnjen brezplačno in na istem mestu. Urednik ni dolžan objaviti popravka, če ni podpisan od prizadete osebe, ali če je popravek dvakrat daljši od notice.

Glede odgovornosti je določen kombiniran sistem. Pisec odgovarja za to, kar je podpisal. Urednik za stvari brez podpisa, tiskar, če sta pisec in urednik brez podpisa ali če ni tiskarna označena, izdajatelj, v kolikor je aktivno soudeležen pri publikaciji kaznivega predmeta in razširjevalec, če razširja stvari, ki so po zakonu prepovedane, če ni na predmetu naznačen urednik ali izdajatelj in če vsebuje predmet kaznivo dejanje. Odškodnina

se zahteva od izdajatelja odnosno od tiskarja.

Kazniva dejanja se dele v dve dela: ona proti javnim interesom in ona proti zasebni časti. Prva se kaznujejo z zaporom od 3 mesecev do 5 let in tudi z denarno globo. Delikt proti časti je ali kleveta ali razžaljenje. Kleveta, kadar se izkažejo neresnične stvari, ki morejo škodovati dotičnemu, razžaljenje, kadar se rabijo psovke ali osmejujoči izrazi.

Razžaljenje kralja se kaznuje z ječo od 1 leta do 5 let, kleveta kralja s temnico od 1 leta do 10 let in globo v znesku 20.000 Din. Razžaljenje vojske in uradov z zaporom od 3 mesecev do 3 let, klevete od 6 mesecev do 3 let in denarno globo v znesku do 100.000 Din. Druga razžaljenja od 1 meseca do 3 let in klevete od 6 mesecev do 3 let in denarno globo do 30.000 Din. Kdor prinese v javnost privatne stvari, da s tem naruši mir, se kaznuje od 1 meseca do 1 leta in denarno globo do 10.000 Din.

Kdor potom tiska razširja očevidno neresnične vesti v nameri, da s tem vznemiri javno mišljenje ali objavlja falzificirane poravnke ali pa tiska v špekulativne namene neresnične vesti, ta se kaznuje z zaporom do 3 let in globo do 50.000 Din.

Pri vsakem sodišču bodo posebni sodniki za tiskarske stvari. Tožba se dostavlja tožencu v 24 urah. Na njo odgovarja tekem 5 dni. Dokazno postopanje mora biti v 16 dneh končano. Nato sodišče takoj sklepa. Obtožnica mora biti nato v treh dneh gotova in nato se razprava v 5 dneh, če ni prič, drugače v desetih. Zainteresirane stranke morejo privedi priče s seboj. Tiskovni delikti zastarajo v enem letu. Višje sodišče mora rešiti pritožbo v 15 dneh. Kdor se ne drži predpisanih rokov, bo disciplinarno kaznovan.

Minister je zaključil svoj ekspezo z besedami: To so glavna načela, na katerih je zgrajen novi zakon. Sankcije proti zlorabi tiska niso blage, toda svoboda tiska ni z njimi niti najmanj omejena. (!) Zasluga tiska bo, če se teh sankcij ne bo čutilo in če se bo izražanje misli potom tiska vedno manifestiralo v strogem spoštovanju z zakonom zajamčenih javnih interesov in pravic posameznika.

Če bodo tega mnenja tudi novinarji, prav zelo dvomimo, ker kazni so naravnost drakonične. Prepričani pa smo tudi, da bo še glava bolela od novega tiskovnega zakona, one režimske novinarje, ki so se tako zelo navduševali za drakonične odredbe proti časopisju. Bo tudi »Slovenski Narod manj psoval ljudi ljudi, kakor to dela danes!

Reforma srednjih šol na Češkoslovaškem.

Novi zakonski načrt o srednješolski reformi na Češkoslovaškem določa predvsem, da se ustanovi povsod, kjer je sedaj srednja šola takozvani normalni tip srednje šole. Ta tip pomeni velik napredek napram sedanji različnosti srednjih šol in je zlasti važen za podeželska mesta.

Zakon zahteva, da bo tip srednje šole povsod enoten. Srednja šola bo imela sedem razredov z enim oddelkom. V prvih štirih razredih se poučujejo popolnoma isti predmeti. Po dovršenem sedmem razredu pa se vrši zrelostna skušnja, po kateri pride dijak v kategorijo C. Kdor hoče na visoko šolo, ta mora dokončati še osmi razred, ki ima tri oddelke: filozofičen, matematičen in prirodopisen. Konec 8. razreda polagajo dijaki zrelostni izpit, ki pomeni šele pravo maturo. Oddelki osmega razreda pa ne pomenijo posebnih razredov, temveč samo oddelkevi dijakov v gotovih predmetih. Zrelostno izpričevalo opravičuje do vstopa na visoko šolo.

Poleg normalnega tipa se ustanovi še klasičen tip srednje šole, ki pa nima nobenih posebnih oddelkov. V tem tipu se bodo s posebno vneto gojili klasični jeziki in antična kultura. Srednje šole tega tipa se smejo ustanoviti samo poleg šol normalnega tipa.

Z ozirom na posebno stališče Čehov v slovenskem svetu, se ustanovi še slovenski tip srednje šole, na kateri se bodo dijaki spoznali s slovenskimi jeziki, zlasti z ruščino, srbohrvaščino in poljščino.

Dekliške šole bodo enake deškim, samo s to razliko, da se bo upoštevalo hitrejšo zrelost deklic in da bodo za nje uvedeni posebni predmeti. Na zavodih, kjer bo upeljana koedukacija, bodo za deklice uvedeni posebni predmeti.

V vseh teh tipih se bo poučevala francoščina, angleščina, v nižjih razredih tudi ročno delo, petje (le v nižjih razredih) in tudi

jezik ene narodne manjšine. Od sedmega razreda dalje se bo obvezno poučeval en slovenski jezik in narodno gospodarstvo. V nemških šolah se bo za češki jezik določilo večje število ur, poleg nemščine in češčine pa se bo poučevala tudi francoščina ali angleščina.

Klasični tip bo polagal zlasti važnost latinščini, grščini in francoščini.

Posebno se bo pazilo na pravno vzgojo dijakov. Tudi telesni vzgoji bo posvečena velika pažnja. Da ne bo dijaštvo preobločeno, se določa, da traja pouk v prvih dveh razredih 26 ur, v ostalih 28 in v osmi šoli samo 26 ur tedensko. Pri tem pa telesna vzgoja ni všteta.

Osmi razred ima biti most med srednjo in visoko šolo. Četrti razred ima prehodni značaj in prepušča se starišem in dijaku, da se odločijo za nadaljnjo smer študija.

Tudi glede sprejemanja dijakov se uvaja nova določila. Vpeljujejo se sprejemni izpiti in ozirati se je treba tudi na psihotehnične momente.

Namen nove češkoslovaške srednješolske reforme je, da zbliža srednjo šolo z narodnim šolstvom, da da dijaku zmisel za življenje in da je podlaga za enotno vzgojo naroda.

Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani.

V nedeljo, dne 1. marca so v Narodnem gledališču v Ljubljani tri predstave. V operi se poje popoldne ob 4. uri priljubljena opera Mignon z gospo Thierryjevo v naslovni uloži. Filino poje gdna Frisekova, Lotarija pa g. Betetto. Opera se poje kot ljudska predstava pri znižanih cenah in konča ob pol 7. uri zvečer. — V drami pa se vpripori popoldne ob treh dr. Lahova mladinska igra Pepeluh, zvečer ob osmi uri pa zopet Zupančičeva Veronika Deseniška. Vse tri predstave so izven. Vstopnice se dobe od danes naprej pri dnevnih blagajni.

Položaj delavcev v Rusiji.

John Turner, član angleške strokovne organizacije, ki je obiskal nedavno Rusijo, je dal v New Yorku izhajajočemu židovskemu socialističnemu dnevniku »Jewish Daily Forward« interwiew, ki, kakor izrečno sam poudarja, reproducira samo njegovo osebno mnenje. Iz njegovih interesantnih izjavij povzemamo sledeče:

Prebivalstvo Rusije, ki obstoji v glavnem iz kmetov, je za sovjete. O komunizmu pa nočejo ti ljudje ničesar vedeti. Edini pristaši komunizma so delavci, ki jih je 4.500.000. Ker se naslanjajo samo na majhno večino, je sovjetska vlada prisiljena, da se posluži nasilja, da se obdži na krmilu. Iz tega vzroka stoji pred vratmi vsake tovarne obožena struža, da onemogoči nepoklicanim ljudem vstop.

Na vprašanje, če se bo komunistična vlada obdržala, je odgovoril sodrug Turner: »Da, Rusija je pač Rusija. Ruski narod je navajen knute, kakor vol jarma. Delavci bodo sedanji jarem lažje prenesli kot pod carjem, ker so gospodarsko bolje situirani. Delavec se ne zanima za politiko in za politične probleme. Te stvari prepušča popolnoma komisarjem in funkcionarjem. Kmet na drugi strani pa ve samo to, da ima svoje lokalne sovjete ter se ne briga za ničesar drugega. Ruski kmet se podreja komunizmu približno tako, kakor Rockefeller delavskim organizacijam. Vse, kar ve, obstoji v tem, da je svoj lastni gospod ter noče veljati za proletarca, ter da ima o diktaturi proletariata prav ničeve mnenje. Zato mislim, da bo ruski narod spričo svoje nevednosti razne Zinovjeve prenesel, kakor je prenesel Romano-ve.« O momentanem položaju ruskih delavcev se je izrazil Turner: »Res je, da pred-

pisuje ruski zakon, da morajo otroci pod 14 leti hoditi v šolo in ne smejo delati ter, da smejo mladi ljudje med 14. in 18. letom delati samo 4 ure na dan. Ta zakon eksistira samo na papirju. V resnici smo videli, da so otroci s 7 in 8 leti delali in to ni nikaka izjema. Ugotovili smo povsod, da so morali otroci delati, kakor v dobrem starem času.« Pojasniti se mi je hotelo to dejstvo s sledečima dvema vzrokoma: Prvič, da so stariši tako revni, da jim je neobhodno potrebno, da zaslužijo tudi njihovi otroci, in drugič, da se sovjetska vlada ne upa poslati v vasi učiteljev, ki niso zanesljivi komunisti. Taki komunistični učitelji pa so jako redki in otroci ostajajo brez izobrazbe prav tako, kakor so ostali njihovi stariši.

Temu nasproti je treba ugotoviti, da eksistirajo v moskovskih in leningradskih obratih večerne šole in dnevni kurzi s potrebnimi učitelji, na katere se more vlada zanašati. Lopovsko ovaduharstvo pod sovjetsko vlado je mnogo hujše, kakor pod carističnim režimom. V vseh obratih, šolah, zborovalnih lokalih in gledališčih kar mrgoli vladnih »špičljev«, in gorje onemu, ki pade v nemilost pri teh lopovih, in onemu, ki ga osumnijo ti ljudje, da je nasprotnik režima.

Pravijo, da je v Georgiji mir. Turner pripoveduje, da je stražil vlak, v katerem se je vozil, močan odred vojakov. O demonstracijah v Tiflisu, ki so trajale tri ure, pravi, da se zaračuna na podlagi odločbe komunističnih strokovnih organizacij čas, ki ga zamude delavci pri takih demonstracijah, kot delovni čas, medtem, ko imajo oni, ki se demonstracij ne udeležijo, pričakovati kazni. »Iz tega vzroka smo videli v Tiflisu tako veliko manifestacijo.«

Politične vesti.

— Kako so bile izvedene volitve v Južni Srbiji? O tem piše v »Politiki« Miloslav Jelić, eden najboljših poznavalcev Južne Srbije koncem svojega članka sledeče: »Bilo je nekaj zmešnjave okoli Feradovega mandata: izvoljen, ni izvoljen. Pozneje se je videlo, kako se je napačno seštevalo. Končno je bilo javljeno, da je tudi Draga (bivališče Ferada) glasovala za vlado. Potem vas ne bi iznenadilo, če bi se zgodilo, da je tudi Bajram Cur tajno prišel na volišče in vrgel kroglice v skrinjico nacionalnega bloka. Demokrati so se obdržali, v kolikor jim niso bili čuvarji skrinjice aretirani, ali če so to dolžnost vršili učitelji kakor v Bregalnici in ni vlada sanjala o možnosti, da bo ljudstvo glasovalo za opozicijo. Zato sedaj čitate, kaj da se tam dela. Ali nazadnje, če ni posameznim kandidatom naravnost prepovedano, da gredo v vasi. Zato se sedaj poraja misel o nepriznanju zakonitosti takih volitev in o abstinenca. To je ravno tisto, na kar ni vlada mislila, ko je sklenila, da mora priti za vsako ceno do večine. — »Slovenski Narod« pa bo še naprej klepetal o svobodnih volitvah!

— Vprašanje dr. Mačka in tovarišev. Ker so se po Zagrebu širile vesti, da bodo dr. Maček in tovariši prevedeni v sodniške zapore, ker da se bo pričel proces proti njim, so se novinarji informirali pri preiskovalnem sodniku dr. Körblerju, če odgovarjajo te vesti resnici. Dr. Körbler je izjavil, da mu o tem ni ničesar znanega. Državni pravdnik pa je dejal, da ni proti dr. Mačku in tovarišem nobenega novega materiala. Vprašanje zupora dr. Mačka pa bo najbrže v kratkem času rešeno. Ker ni policija hotela izpustiti dr. Mačka in tovariše kljub razsodbi banskega stola, je bila podana pritožba na stol sedmorice, ki bo končno javno razsodil v tem sporu.

— Številne hišne preiskave je izvršila policija pri zagrebških komunistih. Najdeno je bilo mnogo komunistične literature. — Ker se je po Zagrebu govorilo, da nameravajo komunisti razbiti maskerado upodablajočih umetnikov, je podvelja policija energične odredbe in maskerada se je dovršila v redu.

— Davčna debata v francoskem parlamentu. Čisto v zmislu Herriotovega govora je končala zbornica davčno debato. Sklenjeno je bilo, da se uvede progresiven dohodniški davek, ki znaša pri čistem dohodku 10 tisoč frankov letno 2% in ki se postopoma viša, dokler ne doseže pri čistem dohodku 1 milijona frankov ali več svoj višek, ko znaša davek 45% dohodka. Pri odmeri davka pa se je treba ozirati na številnost davkoplačevalčeve družine. Davčni oblasti se ni treba ozirati pri odmeri davka na davčno delarajo, temveč sme z ozirom na izdatke davko-

plačevalca davčnomero zvišati. Dalje je zbornica sklenila, da se odpravijo vse omejitve glede izplačevanja kuponov.

Drobne vesti.

Delovno dolžnost namerava bolgarska vlada razširiti. Zlasti važno je, da bo za mladeniče, ki niso služili v vojski, določena posebna službena doba. Izgleda, da hoče na ta način bolgarska vlada pripraviti tla za razširjenje vojaške dolžnosti.

Mussolini je popolnoma ozdravel. Po navetu zdravnikov pa mora ostati še par dni v postelji.

Tročkemu je po časopisnih vesteh ponudila sovjetska vlada mesto poslanika v Tokiju.

Konstantin Wrangel, brat znanega generala je bil te dni v Budapešti, kjer je konferiral z Gombosom in drugimi šovinističnimi reaktorji.

Velike demonstracije so bile v Rigi proti fašistom, ki so pred dnevi napadli neke delavce. Demonstracij se je udeležilo 50.000 oseb.

V vilajetu Argana je izbruhnil upor Kurdov. Domneva se, da hoče voditelj Kurdov šejk Said proglasiti neodvisnost Kurdistana. Turški ministrski predsednik Feti bej je v skupščini izjavil, da je proglasila vlada nad Argano obsedno stanje.

Portugalski parlament je izglasoval s 63 proti 8 glasovi zaupnico vladi.

Voditelj španskih liberalcev, grof Romanones se je izjavil za splošno volilno dolžnost.

Primo de Rivera se vrne zopet v Maroko, da prevzame vodstvo nove španske ofenzive.

Vulkan Popocatepetl v Mehiki, ki je že 400 let bil miren, je pričel zopet delovati. Več vasi je že zasutih od pepela. Prebivalci mesta Pueblo so pobegnili.

Leta 1924 se je po uradnih podatkih naselilo v Palestini 12.000 židov.

Milanski tramvaj je od nedelje naprej vsled kratkega stika ustavljen. Škode ni bilo mogoče popraviti. Promet se vzdržuje potom avtomobilov.

Budimpeštanska policija je obupala, da bi odkrila morilca Amalije Leirer.

Grška vlada je naročila guvernerju v Solunu, da izroči solunsko svobodno cono jugoslovenskim oblastvom.

Enrico Rossi, slavni italijanski komponist, je umrl na nekem oceanskem parniku v starosti 64 let.

Prosveta.

Marcel Ciampi, francoski pianist, ki priredi svoj koncert v petek, dne 27. februarja v Filharmonični dvorani, ni le znan samo v pariškem umetniškem svetu, ampak uživa sloves svetovnega pianista. Koncertiral je v vseh večjih mestih cele zapadne Evrope ter žel povsod naravnost celikanske uspehe. Njegova umetnost je tako velika, da se je ustanovila posebna družba, ki vodi njegove koncerte, posebno one s spremljevanjem orkestra. Za ljubljanski koncert si je izbral lep klasičen program, ki gotovo navduši vse prijatelje klavirske umetnosti. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Dnevne vesti.

— Odlični pristaše ideje bratskega sporazuma nam je poslal iz Celja za naš tiskovni sklad 100 dinarjev v priznanje za odlično zastopanje »Narodnega Dnevnika« ideje narodnega sporazuma. Bodi odličnemu patriotu izrečena naša iskrena zahvala z zagotovilo, da bo »Narodni Dnevnik« ravno s svojim bojem za bratski sporazum več kot dokazal svojo upravičenost in potrebnost.

— Proti g. Jelacinu ml. so mladini zopet obnovili svojo gonjo. Ne čudimo se temu, ker poznamo mladinske gospe in ker vemo, da niso taktnege boja zmožni. Pač pa se čudimo g. trgovcem, da nastopajo proti onemu trgovcu, ki je zagovarjal politično neodvisnost trgovca. In še bolj se čudimo trgovcem, da smatrajo za dobro, če so samo priprave mladincov. Bili so časi, ko je bil trgovec samozavesten in ko je takoj nastopil v obrambo trgovca, če je bil proti njemu proglašen bojkot iz političnih ozirov. Danes pa doživljamo to neverjetnost, da pravijo trgovci, da branijo trgovske interese, ko odobravajo nečeden bojkot proti trgovcu.

— Mečan potresni sunek je bil danes zjutraj ob tri četrt na sedem. Sunek je trajal par sekund.

— V St. Vidu pri Grobelnem v prid šolske mladine vprižore dne 1. marca Meškovo dramo »Pri Hrastovih«. Začetek ob 4. uri. Na svidenju!

— Iz državne službe. Upokojeni so: Pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani davčni upravitelj Franc Uršič; pri davčnem uradu v Kranju višji davčni upravitelj Josip Ahein, oba na lastno prošnjo.

— Izpremembe v vojski. Imenovana sta: Za namestnika začasnih sodnikov pri vojnem sodišču pehotni polkovnik Vladimir Skubic; za načelnika konjeniškega očetka komande Dravske divizijske oblasti konjeniški podpolkovnik Josip Vodopivec. Upokojeni so: Častnik avstro-ogrsko vojske: Peh. podpolk. Rudolf Podkrajšek; penotni stoltnik Ado Venger, Adolar Bigler in Alojz Vavken, konj. kap. Mirko Grob in inž. por. Rudolf Semerl.

— Nemška gimnazija v Vrhu ukinjena. Prosvetni minister je odredil ukinitje nemških razredov na gimnaziji v Vrhu. Odlok se utemeljuje s tem, da frekvenca ni dosegla preopisanega števila.

— Zgradba Mokranjčevega doma v Beogradu. Jugoslovanski Savez pevskih društev je definitivno konstituiran. Glavnim tajnikom v Beogradu je izvoljen komponist K. P. Manojlović. Savez pošilja svoja pravila vsem društvom v državi in v Ameriki. Pravilom je priložen apel za nabiranje prostovoljnih prispevkov za zgradbo Mokranjčevega doma v Beogradu. Iz Amerike se pričakuje obilo prispevkov.

— Krediti za ceste. Gradbeno ministrstvo je dovolilo sledeče kredite: Za popravo ceste Vinkovci-Vrpolje 50.000 Din; za zgradbo mostu na cesti Stip-Radovište 120.000 Din ter za popravo ceste Stip-Kočane 50.000 Din.

— Unifikacija prosvetne zakonodaje v državi. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se takoj prične s temeljitim delom na reorganizaciji celokupne prosvete v državi, da se že vendar enkrat izvrši unifikacija prosvetne zakonodaje v naši domovini. Minister je odločil, da se takoj definitivno redigirajo dosedanja izdelani zakonski predlogi, ki — hoče še tekom prihodnjega zasedanja predložiti narodni skuščini. Ti predlogi so: 1. Zakon o narodnih šolah; 2. zakon o meščanskih šolah; 3. zakon o učiteljskih pripravnicah; 4. zakon o srednjih šolah; 5. zakon o nižjih in srednjih strokovnih šolah; 6. zakon o univerzah; 7. zakon o glavnem prosvetnem svetu; 8. zakon o državnih arhivih; 9. zakon o državnih tiskarnah; 10. zakon o visji pedagogski šoli; 11. zakon o visokih trgovskih šolah; 12. zakon o avtorskem pravu; 13. zakon o gledališčih; 14. zakon o umetniških šolah; 15. zakon o muzejih; 16. zakon o kinematografih; 17. zakon o ohranitvi starin, historičnih in umetniških spomenikov in 18. zakon o ustanovah.

— Državna penzija za poljske umetnike. Poljska vlada je priznala znanima poljskima književnikoma Kazimiru Tetmajerju in Josipu Weysenhoferju stalno mesečno pokojnino 400 zlotih, to je okrog 5000 Din. S tem je storjen prvi korak do rešitve zaslužnih starejših poljskih umetnikov od bede, kakaj tozadevni vladni zakonski predlog je sejm že predložen in se bo čim prej odobril. Vsa poljska umetniška in literarna javnost je sprejela to vladno akcijo z velikimi simpatijami, ter vidi v njej gesto modernega pojmovanja umetniških zaslug.

— Berlinski kavarnarji groze policiji. Društvo berlinskih kavarnarjev in ono brandenburških, sta izročili notranjemu ministru ultimatum, v katerem zahtevata podaljšanje policijske ure in dovoljenje nadaljnjih plesnih dni. Za slučaj, da minister temu ultimatumu ne ugodí, groze kavarnarji, da sežejo po samopomoči ter prično z obelodanjenjem škandalov, kakršna sta bila barmatski in kutiški. Da zaleže grožnja še bolj, je ovadilo društvo kavarnarjev res že več slučajev prekoračenja policijske ure s strani elegantnih zabavnih lokalov v zahodnem delu Berlina, ki so ostali nekažnovani.

— Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov Sekcija Ljubljana opozarja svoje člane na VI. redni občni zbor, ki se vrši v soboto, dne 28. februarja 1925, ob 15. uri (tretji) popoldne v dvorani Univerze v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

— Bolniška blagajna mestnih uslužbencev v Ljubljani ima občni zbor v petek, 27. t. m. ob 7. uri zvečer v dvorani mestnega magistrata.

— Premestitev uradov Finančnega okrajnega ravnateljstva v Mariboru. Uradi zgorajšnjega ravnateljstva so se minuli teden preselili iz sedanjih prostorov na Ciril Metodovi cesti na Slomškov trg št. 11 tik glavne pošte, kjer se uraduje od 23. t. m. zopet v polnem obsegu. Sprejem strank pri vseh referatih samo od 10. do 12. ure, izvzeti so absolutno neodložljivi, zelo nujni in važni slučajji, v katerih zamorejo stranke tudi v ostalih uradnih urah osebno intervenirati.

— V svrhu nameravanega letošnjega izleta Jugoslovansko-češkoslovaške lige v Ljubljani in Mariboru v Češkoslovaško republiko, kakor tudi v svrhu obiskov raznih rodoljubnih društev CSR, se bodo tudi letos vršili praktični kurzi češkega jezika, kjer bode predaval lektor češkega jezika prof. dr. Václav Burian. Ti kurzi se bodo vršili v poslopu državnih realke, Vegova ulica v razredu I. b, pritičlje. Začetek bo v torek, dne 17. februarja 1925 ob 18. uri. Ta pouk je popolnoma brezplačen. Vsi prijatelji češkega jezika, ki bi hoteli udeležiti se teh kurzov, se vabijo, da se dne 17. februarja ob 18. uri prijavijo na navedeno mesto pri prof. dr. Burianu. — Priporoča se obilna udeležba.

— Avanturističen zaključek predpusta. Na pustni torek zvečer je prišla v neko javno hišo v Zagrebu družba mladih ljudi, ter se tam dobro uro zabavala veselo in razposajeno. Nakrat je opazil eden izmed v lokalu navzočih policijskih agentov med mladimi ljudmi enega, ki je imel prav malo moških oblik. Sumil je, da je v moškega preoblečena ženska, zato ga je preiskal in ugotovil, da je imel prav. Ker taki obiski v lokalih take vrste niso dovoljeni, je tiral detektiv celo veselo družbo na policijo. Tu se je izkazalo, da je bila aretirana deklica poštena bančna uradnica, ki je uporabila zgolj iz radovednosti pustni torek za to, da si je ogledala v moškega preoblečena življenje v takih hišah. S solzami v očeh je obljubila, da si takih avantur ne bo več privoščila, naker je izpustila policija celo družbo brez kazni.

— Pradpustni odmevi iz ljubljanske policije. Na pustni torek in pepelčno sredo je imela ljubljanska policija obilo opravka. Vse ulice so bile polne pijancev in, dasi je zetisnil marsikak stražnik včasih obe očesi, so bile aretacije in ovadbe radi pijanosti, razgrajanja, nedostojnega vedenja in podobnih prestopkov neobičajno številne, tako da se je pokorilo še večeraj opoldne na »prične v mali »špelkamri« nič manj kakor dvanajst pijancev. Kazen večinoma ne bo huda — par kovačev ali pa par dni zapora. Samo ena zadeva je bolj resnega značaja: Na pršni je ležala trojica, ki se bo morala najbrže zagovarjati pred delžnim sodiščem. To so delavec Janez Herfart, Janez Hatzler in I. Frelih. Možakarji so se majali na pepelčno sredo ob 14. uri prav pošteno pijani po Gosposvetki cesti. Vpili in rjuli so iz vsega grla, držali se drug drugega za roko, tako, da so okupirali ves trotoar in so se jim morali trezni ljudje izogibati v blato. Da je izgledala stvar še lepša, je imel Herfart na glavi ženski klobuk. Ko jih je uzrl mož postave, jih je v imenu zakona opozoril, da naj se obnašajo dostojno. Za trenutek so ubogali, kmalu pa se je huronsko kritanje pričelo zopet. Posledica tega je bila, da je izgubil »mož postave« potrpljenje ter napovedal Herfartu aretacijo. Ker je priskočil Herfartu Frelih na pomoč, je stražnik aretiral njega. Ko ga je spravil na varno, se je vrnil na Gosposvetko cesto in hotel odvesti še Herfarta. Herfart pa je zbežal v Knezovo skladišče. Stražnik je poklical »pomoč«, to se pravi svojega kolego. Toda Herfart se je razjutil ter se zakadil v obadva. Začela se je huda korborka in stražnika sta dobila marsikako »bunko« po glavi in marsikavo breco. Nakrat so padli vsi trije v kup pšenice. Ko so zlezli iz pšenice, se je stražnikoma naposled vendarle posrečilo, da sta nasilneža obvladala in tirala na Biełwosovo cesto.

Zadnji dnevi Čaruge.

Osem mesecev je sedel Čaruga v preiskovalnem zaporu, predno je dočkal svojo usodo. V torek se je razširila po Osjeku vest, da kralj Čaruga in Prpića »Velikega« ni pomislil ter bosta končala v petek na vešalih. Vest je vzbudila velikansko senzacijo po mestu. Hipoma se je zbrala ogromna množica ljudi pred poslopjem sodnega stola, kjer je izvedela, da je vest resnična. Čaruga in Prpić sta pa izvedela tužno vest šele v četrtek ob 10. uri dopoldne, ko jima je bila ob številni orožniški asistenci slovesno proglašena kraljeva potrditev smrtne obsode. Čaruga je upal do zadnjega, da bo pomiloščen. Ze med obravnavo je izgubil vso »korajžor« in s tem ves romantičen sijaj. V poslednjem času pa je postal melanholičen in molčeč. O svoji zadevi ni hotel več govoriti. Zapušen od svoje in prijateljeve je čital »Tisoč in eno noč«. Nedavno je poslal svoji sestri pismo, v katerem se ji zahvaljuje, da se ga vsaj ona še spominja, zakaj, pravi, razven tetke Kriste in Draginje, so me že davno vsi takorekto popolnoma pozabili. Zato pa — pravi — če pomislim, da me čaka v kratkem neizogibna smrt, mi je to v veliko tolažbo. Brez simpatij ljudstva nočem in ne morem živeti. Naslov razbojnika mu ne prija. Kakor je zadnje čase ob raznih prilikah kar naglašal, da ni razbojnik, marveč hajduk, tako povdarja to tudi v tem pismu. Slednjič pošilja vsem

svojim pozdrave, za slučaj, da to že ni pod njihovo častjo.« — Dr. Bujher, ki je, kakor znano, Čarugin zagovornik, je podvzel v torek zadnji rešilni poskus za svojega klijenta: Poslal je kralju brzojavko, v kateri prosi pomiloščenja. Odgovora do tega trenutka še ni dobil, in bo njegov trud gotovo zaman. Dočim je Čaruga moralno zlomljen, je ohranil njegov tovariš Prpić »Veliki« vso svojo

energijo in ves svoj humor. Od časa do časa celo kako okroglo zapoje. — V sredo je došel v Osjek krvnik Florian Mausner, ki naj spravi Čarugo in Prpića »Velikega« v petek zjutraj na drugi svet, tako, da razbojnikov v trenutku, ko dobe čitatelji list v roke, ne bo več med živimi. Zanimanje publike za justifikacijo je velikansko.

Gospodarstvo.

O češkoslovaški trgovinski politiki.

Tajnik trgovske in obrtne zbornice v Brnu dr. Oberländer je pred kratkim podal pregled o razvoju češke trgovske politike.

V prvi povojni dobi je motiv češkoslovaške trgovske politike, reguliranje uvoza in izvoza. Trudilo se je, zagurati domačemu prebivalstvu one količine živil, surovin in industrijskih pridelkov, ki so se takrat nahajale v državi. Izvozni interesi industrije so se zelo malo upoštevali in se je vsak nedovoljen izvoz kaznoval z veliko strogostjo. Posebno po valutarni osamosvojitvi sta uvoz in izvoz služila izključno interesom vladne denarne politike. Do leta 1920 je carina igrala povsem podrejeno vlogo; posebno še, ker se je obdržal povečini skoro ves stari avtonomni avstrijski carinski sistem, ki je izgubil povsem svojo veljavo, ker so radi inflacije zaostali carinski koeficient in azijska doplačila. Industrijo se je ščitilo le s popolno omejitvijo uvoza industrijskih izdelkov.

V letu 1920 se je ustanovil poseben urad za izvoz in njegova zasluga je nova liberalnejša trgovinska politika. Industrijska produkcija je dobila težko zaželeno zaščito v novem carinskem tarifu, s katerim se je upeljalo nove anti-dumping pribitke proti državam z razvredeno valuto. V tej dobi so se sklenili tudi prvi časni trgovinski dogovori z Nemčijo, našo kraljevino, Bolgarijo, Rumunijo, Francijo, Italijo in Avstrijo. Ti dogovori sicer ne vsebujejo nikakih znižanih tarifov, temveč temeljijo samo na kontingentiranju uvoza in izvoza po načelu največje ugodnosti.

Gospodarskemu značaju Češkoslovaške, ki je povsem izvozna država, se je zadovoljilo šele v letu 1921 s popolno osvoboditvijo izvozne trgovine. Uvoz pa je ostal še nadalje vezan na uvozna dovoljenja trgovskega ministrstva. Koncem leta 1921 se je povečal tudi carinski koeficient najvažnejših industrijskih predmetov na 20, 25, in 30, toda radi močnega dviga češke valute je carinska zaščita kmalu presegala mirnodobno za več kot trikratno višino. Taka prohibitivna trgovinska in carinska politika pa ni odgo-

varjala povsem pravilno gospodarskim težnjam češkoslovaške republike, ki združuje daleko največji del celotne industrije bivše Avstro-Ogrske monarhije in je vezana na velik izvoz svojih industrijskih proizvodov.

Jak izvoz je predpogoj za aktivnost trgovinske kakor tudi plačilne bilance, posebno radi velikih uvoznih množin surovin in živil, katerih se ne bi moglo zmanjšati. Na drugi strani pa zahteva forsiran izvoz zmanjšanje produkcijskih stroškov, ki se zopet ne skladajo z visoko zaščitno carino, ki podraži življenske prilike in tako tudi vsako produkcijo. To stanje lahko ublažijo samo ugodne trgovinske pogodbe, ki zagurajo produkciji prosto pot v inozemstvo in v katerih je tudi izvozna država pripravljena, dati inozemstvu potrebne koncesije.

Šele v letu 1923 prodre v Češki to naziranje in tako vidimo v trgovinski pogodbi s Francijo z dne 17. avgusta 1923 novo smer trgovinske politike, ki se nadaljuje v pogodbi z Italijo dne 23. marca 1924 in ki ima kot glavni cilj ublaženje prohibitivnega sistema. Smernica nove politike pa je povsem izražena šele v pogodbi z Avstrijo, ki je po dolgotrajnih pogajanjih stopila v veljavo začetkom leta 1925. Formalno obstoji sistem kontingentiranja, vendar dovoljuje Češka neoviran uvoz blaga iz držav, ki svoja tržišča odpró češki industriji. Z obširnim znižanjem carinskih postavk (preko 600) je prebit dosedanj carinski zaščitni zid. Tem začetkom naj sledijo še nadaljnja znižanja carinskih postavk, posebno pri novih trgovinskih pogodbah.

Vidi se, da so se tudi v Češkoslovaški razmere že toliko konsolidirale, da se je povsem ukinilo oviranje gospodarskega razvoja. Visoka zaščitna carina je bila potrebna v povojnem času, ko so se industrije morale iz vojne produkcije preorijentirati na mirnodobno, ko se je mnogo industrijskih panog šele ustanovljalo in ker je bilo to, neglede na važnost upliva inflacije, potrebno in dobičkanosno za državne blagajne. Urejenim gospodarskim prilikam pa taka zaščita samo škoduje, ker ovira prosto mednarodno izmenjavo blaga.

LJUBLJANSKA BORZA,

dne 26. februarja, 1925.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 bl. 65; 4½% Kranj. melioracijsko pos. iz l. 1911 bl. 22.50, 4½% Kranj. dež. pos. iz l. 1917 bl. 22; 2½% drž. renta za voj. škodo den. 153; Celjska pos. den. 210, bl. 214; Ljublj. kred. banka den. 285; Merkantilna banka den. 104; Prva hrv. šted. den. 915, bl. 925; Strojne tov. in liv. bl. 185; Trbovelj. prem. družba bl. 435; Zdrž. pap. Večve den. 100; Split. den. 1290, bl. 1340; Stavbna družba den. 275, bl. 285.

Produktivna borza: Les: Škorete 13 mm, od 15 cm, I. II., media 22 cm, fko meja bl. 600; deske 20, 25, od 16 cm, media 24 cm, fko meja bl. 580; deske 30 in 50 mm, 30 do 35 cm media, fko meja bl. 580; testoni 20 mm, 2,25 m, od 4—10 col, monte, fko Sušak bl. 680; lipovi hlodi, ol 2,50 m, od 25 cm naprej, fko naklad. postaja den. 210, bl. 220; bukova drva, 1 m dolž., pošuha, fko naklad. post. den. 19, bl. 20. Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka, 74/75, 2%, par. slavons. postaja bl. 530; pšenica domača, fko Ljubljana den. 460, bl. 490; otrobi pšenični, drobni, nove jut. vreče, loco Ljubljana bl. 215; koroza nova prompt, fko Ljubljana bl. 255; koroza nova prompt, fko Postojna tranz. bl. 270; koroza nova, dobava marec, fko Postojna tranz. bl. 280; koroza nova, dobava april, fko Postojna tranz. bl. 290; koroza nova dobava maj, fko Postojna tranz. bl. 295; koroza nova, dobava marec, fko sremška postaja bl. 210; koroza nova, dobava april, fko sremška post. bl. 220; oves srbski, par. Ljubljana bl. 335; oves bački rešetan, fko Ljubljana bl. 360; oves bački, zdrav, suh, rešetan, fko Ljubljana bl. 370; oves sremški, fko bačka post. bl. 330; laneno seme zimsko, fko Ljubljana den. 700; krompir beli, fko Djevdjelija bl. 180; fižol ribničan, čistšen, fko Ljubljana den. 350, bl. 415; Slanina slana trodelna fko Vukovar bl. 23.

BORZE.

Beograd, 26. februarja. Curih 11.98—11.99, London 297.5—297.8, Pariz 321.56—322, New York 62.25—62.75, Rim 252.50—252.83, Berlin 14.90; Wien 0.0885, Budapest 0.0883, Praga 184.90—185.

Curih, 26. februarja. Beograd 8.40, Pariz 26.70, London 24.785, New York 520.70, Milan 20.95, Praga 15.40, Dunaj 0.00733.

× Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 26. marca t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 7.200 kubnih metrov karbida. — Dne 27. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave vazelina, mila in čistila za kovine. — Predmetni oglas s natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:
Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 27. februarja, »Pepeluh«. — Red B. Sobota, 28. februarja, »Vdova Rošlinka« — Izven.

Nedelja, 1. marca ob 15. uri pop. »Pepeluh«, mladinska predstava. Izven. — ob 20. uri zvečer »Veronika Deseniška«. — Izven.

Opera:
Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Petek, 27. februarja, »Lopudska sirotica«, vojaška predstava. — Izven.

Sobota, 28. februarja, »Smrtna tarantela in karakteristični plesi«. — Red B.

Nedelja, 1. marca ob 15. uri pop. »Mignon«, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Slovensko marionetno gledališče »Atenac« v Mladiki. Slovensko marionetno gledališče igra v nedeljo 1. marca t. l. Bendorfovo pravljično igro v III. dejanjih »Zakleti Kalif«. pred to pa izvirno slovensko lutkovno burko v 1. dejanju »Razbojnik Moroz«, katero je spisal pesnik Miran Jare. — Pričetek predstav je ob 3. uri pop. in ob 6. uri zvečer. Predprodaja vstopnic se pa vrši že od 10. do 12. ure dop. Za bodoče nedelje se pripravljajo: »Obuti maček«, »Čarobne goslic« in »Dr. Faust«.

Konecrt »Ljubljanskega Zvonca na Viču v dvorani Sokolskega doma v nedeljo zvečer ob pol osmih. Vstopnice se prodajajo v trgovini g. Jeločnika v Rožni dolini in g. Urana na Glincah. Na večer koncerta pri blagajni.

SOKOLSTVO.

»Ljubljanski Sokol« pozivlja vse na novo vstopivše člane in članice, ki so dne 1. decembra l. l. na dan ujedinenja prisostvovali svečani zaobljubi, da se zglasijo v teku prihodnjih dni v društveni odborovi sobi, med uradnimi urami od 5. do 7. zvečer, v svrhu podpisa v spominsko knjigo »Zaobljube«. — Zglase pa naj se tudi vsi oni člani, ki so vstopili v letu 1924 v društvo ter bili iz kategorikoli vzroka zadržani vdeležiti se svečane zaobljube. Nadalje se naznanja, da predava v soboto dne 7. marca v društveni telovadnici olimpijski prvak, načelnik novomeške sokolske župe, brat Leon Štukelj, o svojem potovanju na Finsko; dne 4. aprila pa predava carzanski junak, starosta mariborske sokolske župe, brat dr. Ljudevit Pivko o svoji akciji in doživljajih na italijanskem bojišču. — V soboto dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v restavracijskih prostorih Narodnega doma družabni večer vseh pri predoripravah za društveno maškero sodelujočih članov in članic, na katerega se vabi tudi vse ostalo članstvo. — Zdravo.

Suženstvo v naših krajih.

Suženstvo je obstajalo v naših krajih prav do začetka XIX. stoletja. Podatkov imamo dovolj za to v beneških arhivih, v naših narodnih pesmih, v potopisih ljudi, ki so potovali po naših krajih in v diplomatskih listinah.

Tudi stari Slovani so imeli sužnje, toda postopali so z njimi primeroma humano, češar drugi narodi niso delali. Stari Slovani svojih sužnjev niso držali v robstvu do smrti, temveč so jih po poteku gotovega časa osvobodili.

V znanem žičkem povelju se govori o suženstvu kot o popolnoma običajni instituciji. Ob ustanovitvi srbske nadškofije sta izdelala sveti Sava in Štefan prvoevančani gotove naredbe, v katerih je med drugim govoro tudi o suženstvu. V teh naredbah je določba, ki daje možu, ki je zasačil svojo ženo pri nezvestobi, pravico, da jo proda kakor navadnega sužnja.

V Dušanovem zakoniku je položaj sužnja kakor tudi otroka še podrobneje normiran. Otroci nimajo nobenih pravic. Njihovi gospodarji jih smejo tepsti, prodajati, da celo ubijati, ne da bi zato komu odgovarjali. Sužnji pa so bili poleg tega dedni in so prehajali od očeta na sina, kakor drugo živo premoženje.

V Dubrovniku se je postopalo v onih časih s sužnji še strožje kakor v Srbiji.

Po Dušanovem zakoniku ni bilo dovoljeno dajati sužnjev za doto, ker jih je bilo smat-

rati kot nesiguren imetek, »zakaj vsak izmed njih gleda, da pobegne ter se tako reši suženstva.«

Upotrebljavali so sužnje čisto kot denar. Deset moških sužnjev je predstavljalo sto perperjev, deset ženskih pa do stoipetdeset.

Glavni suženjski trg je bil Dubrovnik. Tržna taksa za sužnja, ki ni bil višji od dveh aršinov, je znašala pol perpera. Ženske so kupovali možki na trgu. Pri prodaji so morale biti v sami srcaji, stale so pa po 10 do 11 perperjev komad. Moške je bilo dobili tudi po 7 perperjev, kar znači sedem do osemsto današnjih dinarjev. Ako primerjamo te cene s cenami živine v oni dobi, tedaj vidimo, da je veljala ženska toliko, kakor 30 ovac, možki pa toliko kakor trije voli ali 500 voz žita.

Iz Dubrovnika so izvažali sužnje v Benetke, Južno Italijo, da celo na Kreta in Cipar. Ta lukrativna trgovina se je s časom tako razširila, da se je začelo izvažati letno 10 do 12 tisoč duš. Zato so nastopili nekateri srbski vladarji zoper to izvozno trgovino.

Trgovina s sužnji je imela tri vire. Prodajali so predvsem vojne ujetnike. Dalje je povzročil prodajo ljudi, posebno v pasivnih krajih, glad. Dogodilo se je dostikrat, da so roditelji, primorani vsled glada, pripeljali na dubrovniški trg po četvero, petero otrok naenkrat, ter prodali one, za katere so dobili najvišjo ceno. Stari kronisti pripovedujejo o šestnajstletni izredno lepi deklici, ki se je prodala sama, da reši svojo rodbino glada.

Dubrovniška republika je začela še v XIII. stoletju podvzemanj mere zoper trgovino s sužnji. Najpreje so prepovedali izvoz sužnjev iz Dubrovnika. Zatem je bila leta 1311

zabranjena prodaja krščanskih sužnjev, toda špekulanti so to naredbo takoj paralizirali s tem, da so »proslasili vse svoje sužnje za bogomile. Leta 1416 so trgovino s sužnji v Dubrovniku sploh popolnoma prepovedali, toda trgovina se je prenesla v razna mesta v Bosni ter se tu obdržala v kljub ostrim protestnim notam, ki jih je pošiljala dubrovniška republika bosanskim kraljem.

Baš ko je izgledalo, da bo suženstvo gotovo popolnoma ukinjeno, so začeli odvajati sužnje Turki. Ko je bila l. 1455 Srbija definitivno uničena, so odvedli Turki okrog 70 tisoč ljudi v Malo Azijo v sužnost. S tem je bil zadan ljudstvu težak udarec. Edini njegov zaščitnik je bil kraljevič Marko, ki je odkupoval sužnje v masah. Mogoče izvira iz tega dejstva velik del njegove popularnosti.

Za časa turških vojsk so zarobili Avstrijci nekaj Srbov ter jih tudi po svištovskem miru pridržali kot sužnje na Madžarskem. Ko je izbruhnila vojna s francosko republiko, ki je bila takrat pravkar nastala, so vtaknili Avstrijci te sužnje v uniforme ter jih poslali na fronto. Toda uniformirani sužnji so hitro dezertirali k revolucionarni vojski ter se pozneje vrnili v domovino.

Turki so srbske sužnje hitro poturčili ter jih poslali na težko delo v Malo Azijo, vendar pa so z njimi relativno humano postopali ter jih niso devali v okove, posebno ne pri delu.

Benečani so bili s sužnji jako surovi, posebno na svojih glasovitih galerah. Nekoliko srbskih plemičev, zarobljenih v bitki pri Kosovem, je bilo odvedenih v Malo Azijo. Od tam se jim je posrečilo šele po enajstih letih pobegniti na benečanske ladje. Tu pa so jih vrgli Benečani v okove ter jih upo-

rabili za najtežja dela. Izpustili so jih šez dve leti na intervencijo Dubrovnika, gotovo vse pohabljene.

Iz poznejšega časa je znan slučaj sužnjev, ki jih je odkupil knez Ivo Semberski. Poslednjikrat je bil Srb odveden v robstvo leta 1831, ko sta se vojskovala veliki vezir in Husein, kapetan v Bosni. Ta dva sta polovila večje število krščanskih Srbov ter jih skušala prodati v Slavonskem Brodu. Toda avstrijske oblasti so ponudbo odbile, Pozneje so dobri ljudje iz Broda, Osijeka in Vinkovcev te sužnje odkupili in izpustili na svobodo.

Za kratek čas.

Plahi ljubimec ne ve, kako bi začel. Slednji najde pripravno pot:

»Danes sem bil pri vračarici ter sem si dal za deset dinarjev prorokovati svojo prihodnost. Ženska mi je povedala, da se bova midva v kratkem poročila.«

»Vi, zapravljivec, vi! To bi vam bila jaz lahko popolnoma brezplačno povedala.«

Širite „Narodni Dnevnik“.

Isdajatelj:

dr. Josip Hacin.

Glavni in odgovorni urednik:

Zeleznikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

Jack London:

(23.)

Burni doživljaji.

Roman južnega morja.

Ta mož pa, ki je spadal k Packardovi posadki, je bil na verandi. Vedel je dobro, kaj dela. — »Kaj hočete tu,« ga je vprašal Hughie. — »Vi povedati belemu možu, da mi od posadke čolna hočemo iti. Če on ne pride sedaj, mi dečki ne čakati. Pojdemo! — V tem pa mu je Hughie prisolil tak udarec, da je odletel z verande navzdol po stopnicah. —

— Toda to je bilo nepotrebno in kruto, — je vzkljnila Joana. — Z belokožcem ne bi tako ravnali. —

— V tem tiči baš jedro te zadeve. To ni bil belec. Bil je to črnc, nizkostoječ zamorec, ki je svojevoljno žalil ne le svojega gospoda, temveč vsakega belega gospoda na Salomonskih otokih. Razžalil je mene, razžalil je Hughie-ja. Razžalil je Berande. —

— Seveda po vaši razlagi, po vaši formuli o nadvladi silnih —

— Da, — jo je prekinil Sheldon, — toda Packard je vladal po pravilu slabotnih. In kakšna je bila posledica? Da sem jaz še vedno živ in da je Packard mrtev. Bil je vztrajno vljuden in prizanesljiv do svojih delavcev, njegovi dečki pa so čakali, dokler ni nekega dne zbolel na vročici in legel. Njegova glava je sedaj nekje na Malaiti. Odpejali so tudi dva ribiška čolna, ko so jih poprej napolnili z blagom iz skladišča. —

Bil je tu tudi kapitan Mackenzie, lastnik dvjadrenice »Minotaur«. Veroval je v vljudnost. Bil je tudi mnenja, da je najboljšje, hoditi brez orožja, ker se s tem vzbuja večje zaupanje. Na svojem drugem potovanju na Malaito, kjer je novačil črnce, se je pripeljal na Bino, ki leži blizu Langa-Langa. Puške, s katerimi je bilo možto njegovega čolna oboroženo, so bile zaklenjene v kajuti. Ko je njegov ribiški čoln pristal na bregu radi novačenja, je hodil on po palubi in ni imel

pri sebi niti revolverja. Ubili so ga s tomahavkom. Njegova glava je ostala na Malaiti. To je bil samomor. Packard je sam zakrivil svojo smrt. —

— Priznam, da je treba pri stikih z divjaki paziti, — je soglašala Joana, — toda prepričana sem, da je mogoče doseči pri njih lepših uspehov, če se postopa z njimi s mirno vljudnostjo in ljubeznivostjo. —

— V tem oziru se tudi jaz strinjam z vami, toda pri tem morate vpoštevati sledeče: Berande je nekakšna rešilna postaja in zato je tu, kar se tiče delavcev, najslabša plantaža na Salomonskih otokih. In baš vaše stališče dokazuje, zakaj je to postala. Prejšnja lastnika Berande sta bila dva nepoboljšljiva malopridneža. Eden je bil Amerikanec z Vzhoda, ki jim pravijo Yankee, drugi pa je bil samogolten Nemec. Trgovala sta s sužnji. Da vam pričnem pripovedovati od kraja: Plantaža sta kupila od Johnny-ja Bebloweda, najbolj razpvetega lovca rekrutov na Salomonskih otokih. Sedaj sedi v ječi na Fidži; obojen je bil na deset let radi malenkosti, ker je ubil črnce. V zadnjih časih njegovega bivanja na Berande so ga o-mačini na Malaiti tako žrtili, da sploh niso hoteli imeti z njim opravka. In tako je pridobil črnce samo na ta način, da je vedno odhitel na mesto, kjer se je zgodil umor ali podobni zločini. Morilec so običajno zelo radi privolili ter so podpisali pogodbo, samo da so mogli zbežati in uiti maščevanju. Tu imenujejo ta beg, »skočiti na glavo z obrežja«.

Včasih nastane na obrežju nenadoma hrup in naenkrat zapazite črnce, ki beži k vodi, za njim pa freč cel oblak sulic in kopij. Seveda preži nekje v bližini ribiški čoln Johnny-ja Bebloweda, da ga reši. V zadnjih časih je Johnny najemal skoro same take ljudi, ki so se rešili s temi »skoki na glavo.«

Prva lastnika Berande pa sta kupila njegove rekrute — to vam je bila kolpa zakrknjenih morilcev. Bili so sami suhi možje, ki so služili po pet let. Iz tega razvidite, da ima najemnik pri onih črncih, ki so »sko-

čili na glavo«, zelo ugodno stališče. Če bi buo po zakonu dovoljeno, bi jih lahko prisilil, da bi sklenili celo desetletno pogodbo. No, in tako tolpo morilcev smo našli tu na Berande. Nekateri so sicer že umrli, drugi so bili ubiti, nekaj se jih pokori v ječi na Tulagi. Prva lastnika nista posekala mnogo gozda in tudi nista mnogo nasadila. Zivela sta v neprestanih bojih. Enega paznika so jima ubili. Prvi družabnik je bil ranjen — neki črnc mu je s težkim nožem za rezanje sladkornega trsa skoraj osekjal ramo. Druga dva sta bila bahača in zato na dnu srca strahopetna — in nazadnje sta morala vse skupaj opustiti. Zapodili so ju — dobesedno zapodili — njuni lastni črnci. Nato pa sva prišla Hughie in jaz, dva nova družabnika, ter se lotila te zakrknjene sodrge. Nisva poznala razmer ter sva kupila Berande in nato nama ni preostalo drugega, kot lotiti se tega dela in se ubijati dalje.

Spočetka sva napravila napako ter ravnala z njimi mirno in vljudno. Hotela sva jih obvladati s pregovarjanjem in milim postopanjem. Zamorci so sklepali iz tega, da se jih bojiva. Se danes zarudevam, če pomislim, kakšna norca sva bila tiste prve dni. Varali so naju, grozili so nama ter naju žalili, midva pa sva bila s tem zadovoljna ter upala, da se razmere izboljšajo, če bova spošljivo ravnala z njimi. Toda mesto tega je postajalo vedno huje. In tako je napočil dan, ko je tolpa Hughie-ja skoro ubila, ker je ostro pokaral nekega delavca. Rešila ga je le okoliščina, da je znal krepko kričati, in tako sem mi mogel pravočasno prihiteti na pomoč.

Tedaj pa se je pričela vlada močne roke. Sedaj je veljalo, krepko poprijeti ali pa pustiti vse skupaj v miru; in ker sva bila vložila v podjetje ves svoj denar, nisva mogla pustiti stvari kar tako, zlasti ker nama tega ni dopuščal najin ponos. Pričela sva bila, lotila se te stvari in sedaj nama ni preostajalo drugega kot nadaljevati. Bila je to

težka borba, kajti Berande je že takrat, kakor še danes, veljala za najslabšo plantažo na Salomonskih otokih. Vedeti morate, da nisva mogla privabiti sem niti enega belega človeka. Celi vrsti ljudi sva ponujala nadzorniško mesto. Nočem trditi, da so se bali, kajti to ne bi bila resnica. Toda te kraje so smatrali za nezdruve. Tako se je vsaj izgovarjal zadnji izmed njih, ki je odklonil najino ponudbo. In tako sva si morala Hughie in jaz razdeliti nadzorstvene posle. —

— In ko je umrl, ste hoteli sami vršiti vse, — je vzkljnila Joana z žarom v očeh.

— Mislil sem, da bom shajal. Sedaj pa vas prosim, gospodična Lacklandova, sodite me milo, kadar se vam bo zdelo moje početje robato. In ne pozabljajte, da ga ni položaja, ki bi ga mogli primerjati našemu. Dobila sva tu slabe delavce, toda prisilila sva jih k delu. Zagotavljam vas, da nikjer na Salomonskih otokih ne najdete enako lepih tri- in štiriletnih dreves. Delala sva neumorno, da bi se razmere nekoliko izboljšale. Polagoma sva pridobila tudi nove delavce. Zato sva tudi kupila ladjo »Jessie«. Hotela sva si sama izbirati svoje delavce. Čez leto dni poteče delovna doba vojni prvotnih delavcev. Bili so najeti v prvem letu in na t. o. v. pogodbe potečejo v raznih mesecih. Do gotove meje so seveda pokvarili tudi nove delavce, toda to se da kmalu popraviti in potem bo Berande prav ugledna plantaža. —

Joana je prikimala, toda ni spregovorila. Preveč je bila zatopljena v duhu s pridivom samotnega belca, kakor ga je bila srečala prvič, ko je ves izžupan od mirlice, kot strahotna prikazen ždel v svojem palubnem naslonjaču in do poslednjega utripa svojega srca, z neko predušno vsemogočnostjo nle-mena vzdrževal svoje gospodarstvo na otoku.

— To je pač hudo, — je rekla. — Tudi jaz mislim, da je bel človek določen za vladanje. —

(Dalje prih.)

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 para.

Sprejme se

instrukcijo nižjegimnazijca v vseh predmetih. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »Temeljit in reven dijak«.

Kupi se

STELAŽA za knjige, dobro ohranjena, tudi iz mehkega lesa. Ponudbe s navedbo cene na upravo lista pod: »TAKOJC«.

Išče se

stanovanje v Ljubljani obstoječe iz 1 sobe in kuhinje. Plača se od 300 do 400 Din mesečne najemnine. Ponudbe na upravo lista pod »Takojc«.

Proda

makulturni papir po 5 Din kg, kje, pove upr. »Narodn. Dnevnik«.

Kupi se

osredružinska hišica v sredini okolici mesta Ljubljane. Ponudbe s navedbo kraja in cene na upravo lista pod »DOM«.

Na dobro

in ceno domačo hrano se sprejme več gospodov in gospodičen. Naslov se izve v upravi lista.

Pisarniška moč

zmožna popolnoma vseh pisarniških del, išče službe za takoj ali pozneje. Začasno reflektira samo na brano in stanovanje. — Ponudbe prosil na upravo lista pod: Revna in marljiva.

Gospodična

v starosti 25 let, dobra in mirna, želi mesta k boljši rodbini za sobarico, pomoč v gospodinjstvu ali varuhinja k otrokom. Ponudbe prosil na upravo lista pod »Poštena in marljiva«.

Din 300.—

nagrade onemu, ki preskrbi bivšemu skladiščniku mesto pisarniške sluge, paznika ali skladiščnika za takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »DELO 700c«.

Cenitve industrijskih, obrtnih in drugih podjetij

prevzame po lastnih strokovnjakih ter oddaja dotična mnenja (ekspozicije) Gospodarska pisarna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/II.

Gospodična

mirne narave išče sobo s separatnim vvhodom. Najraje v bližini dramskega gledališča. — Ponudbe na upravo lista pod: »1. marec«.

Najboljši šivalni stroj je edino te



Josip Petelinc-a

znanka Gritzner in Adler za rodbino, obrt in industrijo Ljubljana blizu Prešernovega spomenika Posk v vozovju brezotročn. Večletna garancija. Delavnica za popravila

Na veliko Telefon 913 Na malo

M. Arcibašev

„SANIN“

svelovnoznan roman ravnokar izšel v slovenskem prevodu (488 strani.)

Broširano Din 52.—, vezano Din 90.—

ZVEZNA KNJIGARNA Marijin trg šte. 8.

V plombiranih vrečah po 50 kg razpošilja najceneje

la angl. kovaški premog

la angleški koks

la angleški premog

trgovina s kurivom

DOM. ČEBIN, Ljubljana

Wolfova ulica šte. 1/II.

Skladišče: Mofelkova 19.

DOBAVLJA: vse domače premoge, drva in oglje najugodnejše.

Na drobno. Na veliko.

Ugledno prvovrstno podjetje v Ljubljani, ki je v polnem obratu ter ima lepo bodočnost

išče za dobo od enega do treh let 300 do 500.000.— Din posojila.

Podjetje je neobremenjeno ter znaša realna vrednost 1.000.000.— Din.

Za varnost posojila nudi poleg obremenitve tudi še dobro poroštvo.

Ponudbe z navedbo zneska, načina in dobe amortizacije ter zahtevane obrestne mere je poslali pod »Sigurna naložitev denarja« na Gospodarsko pisarno d. z. o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1./II.